

PRZEWODNIK DLA AUTORÓW

Przygotowanie maszynopisu
Przebieg procesu wydawniczego

II. OPRACOWANIE MATERIAŁU ILUSTRACYJNEGO

INFORMACJE OGÓLNE

- Ilustracje (zdjęcia, rysunki itp.) powinny zostać utworzone w odpowiednim programie graficznym i być zgodne z poniższymi wytycznymi Wydawnictwa.
- Ilustracje mają odrębną numerację (w obrębie rozdziału, np. Rysunek 2.4. – oznacza czwarty rysunek w drugim rozdziale). Opisy należy umieszczać pod ilustracjami.
- Miejsca, w których mają się znajdować ilustracje (rysunki, tabele itp.), należy zaznaczyć w tekście w osobnym wierszu, np.:

Rys. 1.2.

Tab. 2.2

Można również pogładowo wstawić do pliku z tekstem materiał ilustracyjny, ale każda ilustracja powinna być dodatkowo dostarczona w odrębnym pliku graficznym.

- Pliki graficzne muszą mieć nazwy pozwalające w sposób jednoznaczny powiązać je z odpowiednim miejscem w tekście. Nazwy plików graficznych powinny być możliwie krótkie i precyzyjne oraz odpowiadać nazwom (numerom) ilustracji w tekście., np.: R3.8.pdf, 3.8.pdf, Rys_3.8.pdf (źle: Rozdz.3.pdf, zadanie2.pdf, Rysunek8.pdf, urządzenie_do_produkcji_tego_i_owego.pdf). W nazwach plików nie

należy używać polskich znaków ani znaków specjalnych (oprócz kreślnika/myślnika, podkreślnika).

- Jeśli ilustracje w książce nie są numerowane, to należy dostarczyć dodatkowy plik (najlepiej pdf), w którym będą wpisane numery/nazwy ilustracji w miejscach, w których mają być one umieszczone (nie wystarczy, że same ilustracje będą włączone do pliku).
- Materiał ilustracyjny należy dostarczyć w osobnych plikach przygotowanych następująco:
 - mapy bitowe – najlepiej w formatach: eps, tif, psd (dopuszczalne są PNG i JPG, najlepiej bez kompresji – choć wiąże się to z możliwym pogorszeniem jakości),
 - rysunki wektorowe – najlepiej w eps lub ai, cdr (pliki otwarte), dodatkowo można poglądowo załączyć pdf.
- Do prac przygotowanych w LaTeX (dotyczy to niektórych publikacji z zakresu nauk ścisłych i technicznych) rysunki powinny być dołączone w formacie eps.
- Wszystkie użyte w rysunkach fonty powinny być aktywne i załączone – pliki z fontami zamienionymi na krzywe nie pozwalają na wprowadzanie poprawek.
- Ilustracje powinny być zapisane w modelu barwnym CMYK.
- Szarości w ilustracjach muszą zawierać się w przedziale od 15% K do 60% K.
- Jeśli praca zawiera ilustracje (schematy, diagramy, wykresy) utworzone w programach z pakietu Office, to należy upewnić się, że został w niej faktycznie osadzony obiekt (a nie tylko link do niego); dodatkowo należy dostarczyć:
 - dla ilustracji utworzonej z wykorzystaniem narzędzi graficznych Worda – plik pdf + plik Word zawierające tylko daną ilustrację (1 strona); to bardzo ważne, bo takie „ilustracje” podczas importu do InDesigna „znikają” w całości, albo znikają niektóre ich części (np. strzałki i opisy, dodawane do zdjęcia w postaci ramek tekstowych Wordzie),

- dla wykresu utworzonego w Excelu – pdf z wykresem i/lub plik źródłowy Excela,
- dla ilustracji utworzonej w programie Visio – plik pdf (eksport z Visio do pdf).

Uwaga: Po przygotowaniu kilku rysunków różnego rodzaju (schemat, wykres, itp.) prosimy o przesłanie ich w celu weryfikacji. Redaktor techniczny prześle swoje wskazówki i uwagi, które należy uwzględnić przy opracowaniu kolejnych grafik.

- Jeżeli w publikacji będą wykorzystane ilustracje zapożyczone od innych autorów czy z innych dzieł, należy dołączyć do maszynopisu wykaz ich źródeł (sporządzony w sposób bibliograficzny) wraz z piśmenną zgodą autora ilustracji i/lub wydawcy (właściciela praw autorskich) na ich wykorzystanie. Źródło powinno być także wskazane w podpisie pod rysunkiem, fotografią, tabelą itp.

Uwaga: Nie można dowolnie zamieszczać ilustracji pochodzących z internetu.

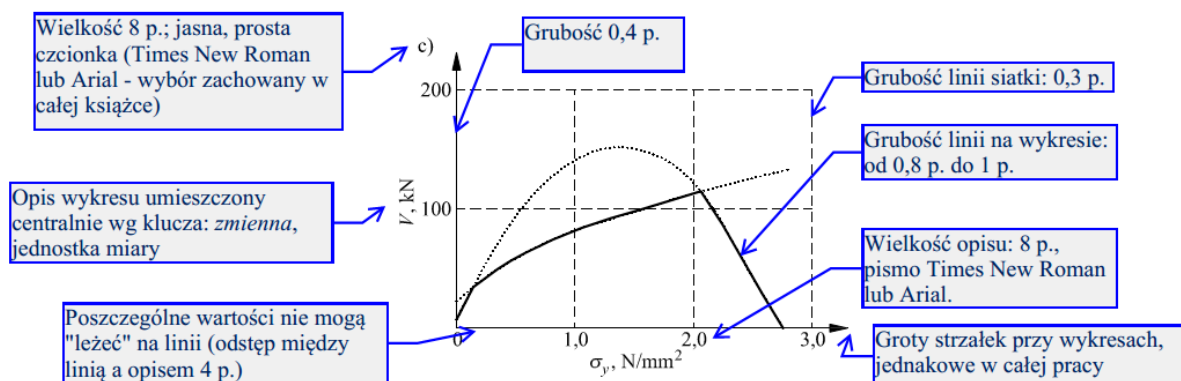
- Zamieszczenie zdjęcia w sieci nie oznacza, że stało się „publiczne” i może być dowolnie wykorzystane – jego wykorzystanie wymaga zgody autora. Samo opatrzenie ilustracji imieniem i nazwiskiem autora lub podanie źródła może być niewystarczające.
- Zgodnie z art. 29 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn.: Dz.U.z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.), *wolno przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów oraz rozpowszechnione utwory plastyczne, utwory fotograficzne lub drobne utwory w całości, w zakresie uzasadnionym celami cytatu, takimi jak wyjaśnianie, polemika, analiza krytyczna lub naukowa, nauczanie lub prawami gatunku twórczości.*

ZDJĘCIA

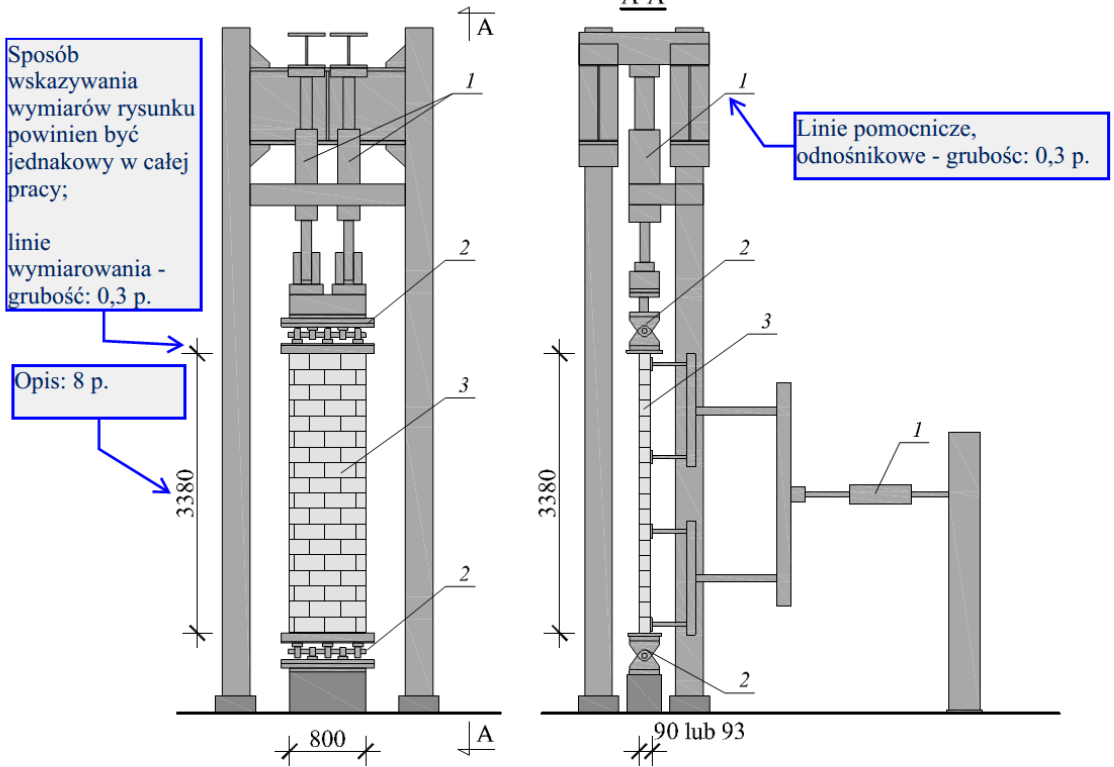
- Rozdzielczość ilustracji wielotonalnych (fotografii) w skali 1:1 nie może być mniejsza niż 300 dpi.
- Jeśli zdjęcia prezentują wizerunki twarzy, konieczne jest dołączenie zgody przedstawionych na nich osób (lub ich prawnych opiekunów) na publikację.

RYSUNKI

- Preferujemy oryginały rysunków, a te skanowane lub wycięte (z zachowaniem praw autorskich) z innych publikacji mogą jedynie stanowić podstawę do przygotowania oryginalnej ryciny.
- Rozdzielczość ilustracji jednotonalnych (rysunków) nie może być mniejsza niż 600 dpi.
- Zalecana grubość linii rysunków:
 - linie podstawowe, kontury rysunków, osie rysunków – 0,5 p.;
 - wektory – 1 p.;
 - linie pomocnicze, kreskowane – 0,3 p.
- Groty strzałek jednolite pod względem kształtu i wymiarów.

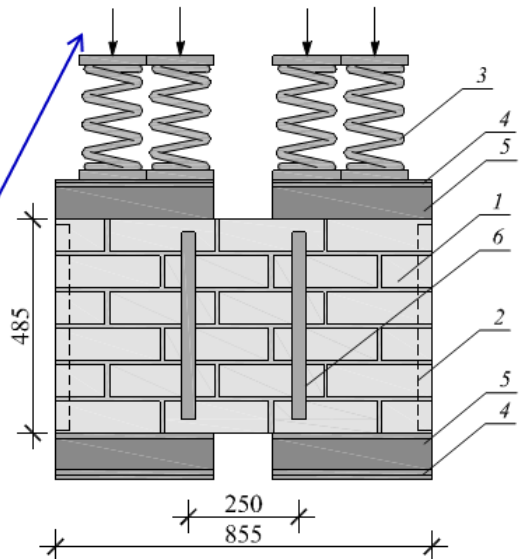
Rys. 2.55. Wykres zależności V_R - σ_c uzyskanych z zależności (2.52) i (2.54) ścian o różnych stosunkach h/l : a) ściana smukła $h/l > 1,0$ przy $f_t = 0,14 N/mm^2$, b) ściana kwadratowa $h/l=1,0$ przy $f_t = 0,14 N/mm^2$, c) ściana smukła $h/l > 1,0$ przy $f_t = 0,09 N/mm^2$

Rys. 5.2. Stanowisko wykorzystywane w badaniach Beana Popehna, Schultza i Stolarskiego [2, 5, 31]: 1 – siłowniki, 2 – przeguby, 3 – badany mur

Rys. 5.5. Stanowisko do badań Willisa [36, 37]: 1 – badany model, 2 – podpory, 3 – sprężyny, 4 – blachy z przekładką teflonową, 5 – betonowe bloki, 6 – miejsce przyłożenia obciążenia poziomego

Wekrotły siły - nieco grubsze niż przy wykresach

TABELE/TABLICE

- Tytuły tabel powinny być sformułowane tak, aby wyraźnie określały ich treść, podobnie jak tytuły poszczególnych kolumn.
- Tabele mają odrębną numerację (w obrębie rozdziału, np. Tabela 1.3. – oznacza trzecią tabelę w pierwszym rozdziale). Opisy tabel umieszcza się nad tabelami.
- Jeżeli jakaś pozycja z tabeli wymaga objaśnienia, należy oznaczyć ją gwiazdką. Wyjaśnienie zamieszcza się bezpośrednio pod tabelę. Jeżeli tabela zawiera dane opracowane przez innego autora, pod tabelą należy podać źródło, np.

Tabela 5.2. Typologia kultur według Richarda Gestelanda

Składowe wymiary kultury	
Wyszczególnienie	Wybrane cechy
Kultury protransakcyjne	<ul style="list-style-type: none"> • ludzie są otwarci na współpracę z obcymi • od rozmów na tematy ogólne szybko przechodzi do interesów • dużo spraw można uzgodnić za pośrednictwem telefonu, faksu, maila
Kultury propartnerskie	<ul style="list-style-type: none"> • ludzie nie są skłonni do współpracy z obcymi • dużo czasu wymaga stworzenie wzajemnego zaufania • skuteczne porozumiewanie się i rozwiązywanie problemów wymaga częstych kontaktów osobistych
Kultury nieceremonialne	<ul style="list-style-type: none"> • zachowanie nieceremonialne nie jest traktowane jako przejaw lekceważenia • ludzie są skrępowani dużymi różnicami w statusie społecznym i zawodowym

Składowe wymiary kultury	
Wyszczególnienie	Wybrane cechy
Kultury ceremonialne	<ul style="list-style-type: none"> ceremonialność jest ważnym sposobem okazywania respektu ceni się różnice w statusie społecznym i zawodowym liczne i rozbudowane rytuały protokolarne

Źródło: K. Kostro, *Zagadnienia kulturowe w ekonomii*, „Gospodarka Narodowa” 2009, nr 3, s. 39.

- W przypadku tabel opracowanych przez autora piszemy: Źródło: opracowanie własne.
- Preferujemy tabele w formie edytowalnej. Tabele wstawione do pliku jako grafika zostaną umieszczone w finalnym składzie również jako grafiki (mogą być przepisane za dodatkową opłatą).

WZORY

- Wzory mogą być umieszczone w tekście w ciągu lub w osobnym wierszu.
- Stanowią integralną część zdania, dlatego należy stosować po nich (w razie potrzeby) interpunkcję i sprawdzać, czy zdanie wraz ze wzorem, który jest jego elementem, tworzy logicznie zbudowaną całość i jest pełne.
- Wszystkie użyte we wzorach oznaczenia literowe powinny być objaśnione po pierwszym miejscu ich występowania.
- Numeracja wzorów – należy numerować tylko wzory ostateczne, a nie wszystkie przekształcenia, co pozwala powołać się na wzór bez konieczności jego przytaczania. Wzory numerowane są z reguły w obrębie rozdziału numerem dwuczęściowym (część pierwsza to numer rozdziału, a druga to kolejny numer wzoru w tym rozdziale). Numer zapisuje się przy brzegu kolumny po prawej stronie wzoru.

$$F_1 = 1 + \frac{N_{h/2}}{N_{cr} - N_{h/2}}, \quad (5.3)$$

Przy dużej ilości wzorów, są one kolejno numerowane (w obrębie rozdziału). Jeżeli wzór składa się z kilku wierszy, numerację umieszcza się na wysokości środkowego wiersza.

$$F_2 = 1 + \frac{N_{h/2}}{4N_{cr} - N_{h/2}}, \quad (5.4)$$

gdzie: $N_{h/2}$ – siła pionowa w połowie wysokości ściany, a N_{cr} – siła krytyczna Eulera przy przyjęciu współczynnika wyboczeniowego równego jedności;

$$\text{Analogiczny sposób wyróżniania - jeśli kursywa we wzorze, to kursywa również w treści} \quad (5.5)$$

Przyspieszenie a jest stałe, dlatego możemy je wynieść przed znak całki. Otrzymujemy więc

$$\int dv = a \int dt,$$

a stąd

$$v = at + C. \quad (2.25)$$

Wyznaczając stałą całkowania C , zauważ, że dla $t = 0$ mamy $v = v_0$. Podstawiając te wartości do równania (2.25) (które obowiązuje w każdej chwili, a więc i w chwili $t = 0$), otrzymujemy

$$v_0 = (a)(0) + C = C.$$

- Preferowanym edytorem do tworzenia wzorów matematycznych osadzonych w pliku jest **MathType**.
- Autor nie musi zabiegać o zgodność czcionki wzoru (krój, wielkość) z czcionką tekstu – zgodność ta zostanie osiągnięta na etapie składu.

- W matematyce, fizyce i technice należy zapisywać kursywą:
 - litery, które oznaczają liczby, wielkości zmienne, oznaczenia punktów geometrycznych, prostych i płaszczyzn, także w indeksach górnych i dolnych zapisuje się pismem pochyłym, np. $\sin x$, a_n , Σ_i , punkt A , trójkąt XOY ,
 - oznaczenia jednoliterowe funkcji, np. $f(x)$,
 - oznaczenia literowe oraz skróty jednoliterowe w indeksach.
- W przypadku wzorów matematycznych/fizycznych tekstem prostym należy zapisywać:
 - liczby arabskie i rzymskie,
 - stałe fizyczne,
 - oznaczenia i skróty jednostek miar,
 - skróty złożone z kilku liter,
 - skróty wieloliterowe w indeksach,
 - stałe symbole funkcji, np. \sin , \cos , \lim , \log , const ,
 - oznaczenia liczb specjalnych (π , e itp.).
- W przypadku wzorów chemicznych użyte w nich symbole pierwiastków chemicznych muszą być zgodne z układem okresowym Mendelejewa i zapisujemy je tekstem prostym, np. O (= tlen), Ag (= srebro).
- Przedrostki *cis*, *trans*, które oznaczają konfigurację przestrzenną, oraz położenie pierwiastków (*orto*, *meta*, *para*) zapisujemy tekstem pochyłym.

W opracowaniu instrukcji korzystano m.in. z następujących źródeł:

- Wolański A., Edycja tekstów. *Edycja tekstów. Praktyczny poradnik*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- *Poradnia językowa PWN*, <https://sjp.pwn.pl/poradnia> (dostęp: 24.11.2023).

